

AQUA-Service
Malešovice 105, 664 65 Malešovice
tel.: +420 728 887 961, e-mail: j.zahradka@email.cz

RNDr. Jiří Zahradka, CSc.

**Znalec v oboru vodní hospodářství, odvětví rybářství
a rybníkářství se specializací pro hydrobiologii a jakost vody
a v oboru ochrana přírody**

VN Gramanec, oprava hráze, výpustného sdruženého objektu

**(Přírodovědný průzkum a posouzení vlivu záměru na zákonem chráněné
zájmy ochrany přírody)**

Malešovice, listopad 2021

1. ÚVOD

1.1. Zpracovatel

RNDr. Jiří Zahrádka, CSc., 664 65 Malešovice 105.

1.2. Odborná způsobilost

Při zpracování závěrečné zprávy využil autor své odborné způsobilosti **znalce v oboru ochrany přírody a v oboru vodní hospodářství – odvětví rybářství a rybníkářství a dále patnáctileté praxe autorizované osoby k provádění posouzení podle § 67 zák. č. 114/1992 Sb.**

Posouzení po formální stránce odpovídá **hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny dle ust. § 67 zák. č. 114/1992 Sb.** a bude předloženo jako příloha žádosti o vydání závazného stanoviska k výše uvedené akci orgánu ochrany přírody.

2. CHARAKTERISTIKA ZAMÝŠLENÉHO ZÁSAHU

2.1. Název zásahu

VN Gramanec, oprava hráze, sdruženého výpustného objektu

2.2. Údaje o investorovi

Investorem záměru je **Povodí Moravy, s.p.**, se sídlem **Dřevařská 11, 601 75 Brno, IČO 708 90 013.**

Projektantem záměru je **fa AQUA CENTRUM Břeclav s.r.o.**, se sídlem **Kapusty 27, 690 06 Břeclav, IČO: 60710063, DIČ: CZ60710063.**

2.3. Celková charakteristika zásahu, jeho rozsah a umístění

Zájmové území se nachází v prostoru vodní nádrže Gramanec. Vodní nádrž je čtvercového půdorysu a byla zřízena za účelem zadržení vody pro potřeby závlah umělým přehrazením Chylického potoka, který nádrží protéká.

Z jihozápadní a jihovýchodní strany je nádrž ohraničena hrází, ze severozápadní a severovýchodní strany kotlina nádrže volně navazuje na stávající terén. V současné době nádrž již neslouží svému účelu (závlahová nádrž). Hlavním účelem nádrže je zachycení vody v krajině, vytvoření podmínek pro zachování a rozvoj vodních živočichů a částečně k snížení povodňových průtoků.

V současné době jsou hráze porušeny činností bobra, koruna hrází je snížena prosednutím pomístně až o - 0,50 m oproti projektované niveletě koruny hráze. Návodní opevnění je z části rozplaveno. Dno kotliny je zaneseno dnovými sedimenty. Betonová konstrukce sdruženého objektu je do hloubky cca 0,1 m silně navětralá a pomístně popraskaná. Funkce ovládacího zařízení požeráku je velmi omezena. V koruně hráze byly zřízeny závory zabírající těžké technice pojezd po koruně hráze. Tyto závory byly zcela odstraněny. Záměrem je oprava hráze, odtěžení dnových sedimentů z kotliny nádrže a oprava výpustného sdruženého objektu. Stavba je rozdělena na následující stavební objekty:

- SO 01 - Oprava hráze
- SO 02 - Odtěžení dnových sedimentů ze dna kotliny nádrže
- SO 03 - Oprava výpustného sdruženého objektu

SO 01 - Součástí stavebního objektu je oprava hrází dosypáním do projektované úrovně koruny hráze, oprava svahů hráze do předepsaného sklonu a oprava opevnění svahů hráze. Součástí objektu je i oprava stávajících hrázových komunikací a zřízení závor.

SO 02 - Součástí stavebního objektu je odstranění dnových sedimentů ze dna kotliny nádrže. Kotlina nádrže je rozdělena na plochu o volné hladině a litorál. Odtěžení dnových sedimentů ze dna nádrže se provede na projektovanou úroveň dna nádrže v ploše volné hladiny. Plocha litorálu zůstane zachována.

SO 03 - Součástí stavebního objektu je oprava poškozených zvětralých ploch výpustného sdruženého objektu, oprava manipulačního zařízení požeráku výpustného sdruženého objektu a oprava zábradlí a lávky výpustného sdruženého objektu. Součástí objektu je i oprava schodiště, kádiště a sjezdu na kádiště.

V průběhu stavby dojde k odstranění náletových stromových a keřových porostů ze vzdušného svahu jihovýchodní hráze. Dále se provede odstranění stromových a keřových porostů z prostoru mezi vzdušnou patou jihozápadní hráze a korytem Chylického potoka. Jedná se o stromové a keřové porosty vyrůstající na tělese hráze. Celkem bude odstraněno 27 ks stromů o průměru kmene 30 – 120 cm, které jsou specifikovány v příloze C5 projektové dokumentace. Jedná se břízy, kaštiny, olše, vrby, akáty, javor a borovici. Stromové porosty budou odstraněny včetně pařezů. Větve budou na místě spáleny, pařezy budou odvezeny ke štěpkování, kmeny budou odvezeny k dalšímu využití. Likvidace porostů je věcí dodavatele stavby. Ostatní stromové porosty zůstanou zachovány. Dále bude odstraněno 3,44m² keřů a

VN Gramanec, oprava hráze, výpustného sdruženého objektu
Přírodovědný průzkum a posouzení vlivu záměru na zákonem chráněné zájmy ochrany přírody
dřevin o průměru kmene do 10cm včetně kořenového systému. Odstraněné keře a kořeny budou na místě spáleny.

2.4. Vstupy a výstupy

Vstupy:

- Zábor půdy - Pozemky, na kterých se bude stavba realizovat, jsou v katastru nemovitostí vedeny jako "vodní plocha", "ostatní plocha" a "zastavěná plocha a nádvoří". Na pozemcích proto není nutné trvalé ani dočasné vynětí pozemků ze ZPF nebo pozemků určených k plnění funkce lesa.
- Odběr a spotřeba vody – Realizace záměru nepředpokládá napojení na vodovodní či kanalizační síť.
- Surovinové zdroje – Realizace záměru ani jeho trvalý provoz nekladou nároky na surovinové zdroje.
- Energetické zdroje – Záměr nemá požadavky na kapacity veřejných energetických sítí a komunikačních vedení veřejné komunikační sítě. Záměr nevyžaduje napojení na jiný druh technické infrastruktury.
- Biodiverzita – realizace záměru, resp. jeho trvalý provoz, neovlivní negativně současný stav biodiverzity území.

Výstupy:

- Emise do ovzduší – v průběhu prací bude lokalita nevýznamně zatížena výfukovými plyny z dopravní techniky a mechanizace (např. motorové pily, manipulační technika apod.).
- Odpadní vody – v průběhu realizace ani v průběhu trvalého provozu záměru nebudou vznikat odpadní vody.
- Odpady – veškeré odpady vzniklé při realizaci záměru, zejména vybourané betonové konstrukce, budou likvidovány v souladu s platnými předpisy na úseku odpadového hospodářství.
- Zdroje hluku – v období realizace záměru bude území nevýznamně zatíženo hlukem z provozu dopravní techniky a mechanizace.
- Rizika havárií – v souvislosti s realizací záměru nehrozí při dodržení běžných organizačních postupů a technologických norem riziko havárií.

2.5. Přehled navržených variant

Technické řešení záměru se předkládá v jedné variantě vycházející z konfigurace toku a silniční komunikace a potřeb zajištění provozní bezpečnosti mostu a opěrných zdí koryta.

2.6. Harmonogram činností

Přesný termín realizace záměru není znám, předpokládaná doba realizace je v nižších jednotkách měsíců.

3. ÚDAJE O STAVU PŘÍRODY A KRAJINY V DOTČENÉM ÚZEMÍ

Dotčené území, vodní nádrž Gramanec, leží v přechodové nereprezentativní zóně mezi bioregiony Dyjsko – Moravským (4.5.) a Hluckým (3.3) - (Culek, M. a kol., 1995: Biogeografické členění České republiky, ENIGMA Praha). Z hlediska fyto geografického členění se jedná o Dolnomoravský úval (18b), potenciálně přirozenou vegetaci posuzovaného území je prvosenková dubohabřina (*Primulo veris-Carpinetum*). Dotčené území nádrže Gramanec má svým charakterem blíže k bioregionu Dyjsko – Moravskému.

Bioregion leží na jihu jižní Moravy, zabírá široké nivy – osy geomorfologických celků Dyjsko-svratecký a Dolnomoravský úval. Široké říční nivy náleží do 1. vegetačního stupně s jasným vztahem k panonské provincii. I přes narušení vodního režimu vodohospodářskými úpravami zde má řada druhů a společenstev nejreprezentativnější zastoupení v rámci celé České republiky.

Geologickým podkladem jsou převážně šterky a písky, povrch však tvoří 2 – 5 m mocné vrstvy nivních hlín. Celý bioregion leží v nejteplejší oblasti České republiky – T4. Celkový roční úhrn srážek se pohybuje v rozmezí 500 -550 mm. Dotčené území patří k termofytiku ve fyto geografickém okrese 18b - Dolnomoravský úval. Potenciálně převažují lužní lesy, dnešní tvář krajiny je však významně přeměněna antropogenní činností – dominuje orná půdy. Flora i fauna mají jasný vztah k panonské provincii.

Geologie: Geologickým podkladem jsou převážně písky a šterkopísky

Zvětralinový plášť: nivní hlíny, spraše

Pedologie: V posuzovaném území převažují glejové fluvizemně na bezkarbonátových sedimentech.

Průměrná roční teplota: 9,5 °C

Průměrný roční úhrn srážek: 585 mm

Klimatická oblast: T4 – teplá oblast, jedna z nejteplejších oblastí v českých zemích

Hydrologie: hydrologicky patří území do povodí Moravy (Chylický potok → Petříkovec → Morava)

3.1. Analýza NDOP

Jako výběrová kritéria pro rešerši NDOP byla použita:

- pole síťového mapování 7070
- k.ú. Ostrožská Nová Ves (716 201)
- období od 1.1.2016 po současnost (5 ucelených sezón)

Analýzou náleзовé databáze ochrany přírody (NDOP), spravované Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR, nebyly pro dotčené území a jeho blízké okolí získány údaje o výskytu zvláště chráněných druhů rostlin. Výskyt zvláště chráněných živočichů v blízkosti posuzované lokality byl dokumentován pro obojživelníky, plazy a ptáky:

Obojživelníci

skokan skřehotavý – *Pelophylax ridibundus* – KO

Plazi

ještěrka obecná – *Lacerta agilis* – SO

O zvláště chráněných druzích ptáků obsahuje excerpce NDOP pro výše uvedená výběrová kritéria celkem 815 záznamů, přímo pro lokalitu nádrže Gramanec a její blízké okolí uvádí výskyt celkem 31 zvláště chráněných druhů ptáků:

bekasina otavní – *Gallinago gallinago* – SO

čáp bílý – *Ciconia ciconia* – O

čáp černý – *Ciconia nigra* – SO

čírka modrá – *Spatula querquedula* – SO

čírka obecná – *Anas creca* – O

holub doupňák – *Columba oenas* – SO

chrástal vodní – *Rallus aquaticus* – SO

kolpík bílý – *Platalea leucorodia* – KO

konipas luční – *Motacilla flava* – SO

koroptev polní – *Perdix perdix* – O

krkavec velký – *Corvus corax* – O

kvakoš noční – *Nycticorax nycticorax* – SO

luňák červený – *Milvus milvus* – KO

luňák hnědý – *Milvus migrans* – KO

moták lužní – *Circus pygargus* – SO

moták pochop – *Circus aeruginosus* – O

moudivláček lužní – *Remiz pendulinus* – O

ostralka štíhlá – *Anas acuta* – KO

pisík obecný – *Actitis hypoleucos* – SO

poštolka rudonohá – *Falco vespertinus* – KO

potápka malá – *Tachybaptus ruficollis* – O

slavík obecný – *Luscinia megarhynchos* – O

sokol stěhovavý – *Falco peregrinus* – KO

ťuhýk onecný – *Lanius collurio* – O

ťuhýk šedý – *Lanius excubitor* – O

vlaštovka obecná – *Hirudo rustica* – O

vodouš kropenatý – *Tring ochropus* – SO

vodouš rudonohý – *Tringa totanus* – KO

volavka bílá – *Ardea alba* – SO

zrzhlávka rudozobá – *Netta rufina* – SO

žluna hajní – *Oriolus oriolus* – SO

Pozn.: KO – druh kriticky ohrožený; SO – druh silně ohrožený; O – druh ohrožený

Některé z těchto druhů nemají přímou a zároveň nenahraditelnou biotopovou vazbu na dotčené území (např. vlaštovka obecná, holub doupňák, koroptev polní, sokol stěhovavý, krkavec velký a další), jiné druhy jsou naopak na lokalitu úzce vázány potravně či hnízdně (např. čáp bílý, čáp černý, čírka obecná, čírka modrá, kvakoš noční, potápka malá, vodouš rudonohý, volavka bílá a další)

3.2. Výsledky přírodovědného průzkumu

S ohledem na aktuálnost situace – provozní bezpečnost nádrže, nutnost opravy hráze a manipulačních objektů – se přírodovědný průzkum uskutečnil v podzimních měsících (říjen – listopad 2021) a zaměřil se přednostně na ekologický stav vodní nádrže, stav litorálních a terestrických porostů, z obratlovců pak na obojživelníky a plazy. Podzimní aspekt není příznivý pro reprezentativní botanický a zoologický průzkum, excerpce údajů NDOP však poskytla dostatečný přehled o avifauně a prokazuje, že v případě nádrže Gramanec se jedná o ornitologicky významnou lokalitu.

3.2.1. Botanická charakteristika území

Botanický průzkum v podzimním aspektu posuzovaného území (soupis vyskytujících se rostlinných druhů) stromového, keřového i bylinného patra prokázal výskyt 102 druhů vyšších rostlin, tj. bylin a dřevin (18 druhů stromů a keřů; v seznamu vyznačeny tučně), převážně domácího původu (kromě trnovníku akátu, javoru jasanolistého, turanky kanadské a zlatobýlu kanadského), bez výskytu ohrožených a chráněných druhů. Významně převažují ruderalní a nitrofilní druhy, např. bršlice kozí noha, svízel přítula, vlaštovičník větší, kopřiva dvoudomá. Významně dominantním druhem je pak třtina křovištní.

barborka obecná	<i>Barbarea vulgaris</i>	mrkev obecná	<i>Daucus carota</i>
bez černý	<i>Sambucus nigra</i>	olše lepkavá	<i>Alnus glutinosa</i>
bodlák obecný	<i>Carduus acanthoides</i>	opletník plotní	<i>Calystegia sepium</i>
bojínek luční	<i>Phleum pratense</i>	ořešák vlašský	<i>Juglans regia</i>
brslen evropský	<i>Euonymus europaeus</i>	ostružiník křovitý	<i>Rubus fruticosus</i>
bršlice kozí noha	<i>Aegopodium podagraria</i>	ovsík vyvýšený	<i>Arrhenatherum elatius</i>
čekanka obecná	<i>Cichorium intybus</i>	pelyněk černobýl	<i>Artemisia vulgaris</i>
dub zimní	<i>Quercus petraea</i>	penízek rolní	<i>Thlaspi arvense</i>
hadinec obecný	<i>Echium vulgare</i>	pcháč oset	<i>Cirsium arvense</i>
heřmáněk terčový	<i>Matricaria discoidea</i>	pcháč zeliný	<i>Cirsium aleraceum</i>
heřmánkovec nevonný	<i>Tripleurospermum inodorum</i>	plevel okoličnatý	<i>Holosteum umbellatum</i>
hloh jednosemenný	<i>Crataegus monogyna</i>	popenec obecný	<i>Glechoma hederacea</i>
hluchavka bílá	<i>Lamium album</i>	přeslička rolní	<i>Equisetum arvense</i>
hluchavka nachová	<i>Lamium purpureum</i>	psárka luční	<i>Alopecurus pratensis</i>
hluchavka skvrnitá	<i>Lamium maculatum</i>	ptačinec prostřední	<i>Stellaria media</i>
hořčice polní	<i>Sinapis arvensis</i>	ptačí zob obecný	<i>Ligustrum vulgare</i>

hvězdnice	<i>Aster sp.</i>	pýr plazivý	<i>Elytrigia repens</i>
chmel otáčivý	<i>Humulus lupulus</i>	ředešná ptačí	<i>Polygonum aviculare</i>
jasan ztepilý	<i>Fraxinus excelsior</i>	řemen rolní	<i>Anthemis arvensis</i>
javor babyka	<i>Acer campestre</i>	rozrazil břechťanolistý	<i>Veronica hederifolia</i>
javor jasanolistý	<i>Acer negundo</i>	rozrazil laločnatý	<i>Veronica sublobata</i>
javor klen	<i>Acer pseudoplatanus</i>	rukev obecná	<i>Rorippa silvestris</i>
ječmen myší	<i>Hordeum murinum</i>	růže šípková	<i>Rosa canina</i>
jetel plazivý	<i>Trifolium repens</i>	řebříček obecný	<i>Achillea millefolium</i>
jílek vytrvalý	<i>Lolium perenne</i>	sedmikráska chudobka	<i>Bellis perennis</i>
jitrocel kopinatý	<i>Plantago lanceolata</i>	sléz přehlížený	<i>Malva neglecta</i>
jitrocel větší	<i>Plantago major</i>	slivoň mirabelka	<i>Prunus dom. syriaca</i>
kakost luční	<i>Geranium pratense</i>	slivoň myrobalán	<i>Prunus cerasifera</i>
kakost okrouhlolistý	<i>Geranium rotundifolium</i>	smetanka lékařská	<i>Taraxacum officinale</i>
kakost smrdutý	<i>Geranium robertianum</i>	srha říznačka	<i>Dactylis glomerata</i>
kerblík obecný	<i>Anthriscus caucalis</i>	sveřep bezbranný	<i>Bromus inermis</i>
knotovka bílá	<i>Silene latifolia</i>	sveřep jalový	<i>Bromus sterilis</i>
kokoška pastuší tobolka	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	svízel bílý	<i>Galium album</i>
kopřiva dvoudomá	<i>Urtica dioica</i>	svízel přitula	<i>Galium aparine</i>
kostival lékařský	<i>Symphytum officinale</i>	svlačec rolní	<i>Convolvulus arvensis</i>
kozí brada luční	<i>Tragopogon pratensis</i>	šťovík kyselý	<i>Rumex acetosa</i>
kozlíček polníček	<i>Valerianella olitoria</i>	šťovík luční	<i>Rumex pratensis</i>
křen selský	<i>Armoracia rusticana</i>	trnovník akát	<i>Robinia pseudacacia</i>
kuklík městský	<i>Geum urbanum</i>	třešeň ptačí	<i>Prunus avium</i>
kyprej vrbice	<i>Lythrum salicaria</i>	třtina křovištní	<i>Calamagrostis epigejos</i>
laskavec ohnutý	<i>Amaranthus retroflexus</i>	turanka kanadská	<i>Conyza canadensis</i>
lebeda rozkladitá	<i>Atriplex patula</i>	vesnovka jarní	<i>Cardaria draba</i>
lipnice luční	<i>Poa pratensis</i>	vikev plotní	<i>Vicia sepium</i>
lopuch plstnatý	<i>Arctium tomentosum</i>	violka rolní	<i>Viola arvensis</i>
lopuch větší	<i>Arctium lappa</i>	vlaštovičník větší	<i>Chelidonium majus</i>
loubinec pětistý	<i>Parthenocissus quinquefolia</i>	vratič obecný	<i>Tanacetum vulgare</i>
mák vlčí	<i>Papaver rhoeas</i>	vrba	<i>Salix sp.</i>
merlík bílý	<i>Chenopodium album</i>	zbehovec ženevský	<i>Ajuga genevensis</i>
mléč zelinný	<i>Sonchus oleraceus</i>	zlatobýl kanadský	<i>Solidago canadensis</i>

3.2.2. Hydrobiologická charakteristika nádrže

Jedná se o mělkou nádrž s bahnitým dnem s vysokou vrstvou organického detritu. Litorál je zarostlý orobincem úzkolistým (*Typha angustifolia*) a rákosem (*Phragmites australis*). Průzkum byl proveden v litorálu nádrže, makrozoobentos byl odebrán Zavřelovou lžící, konzervován 4% roztokem formaldehydu a následně determinován.

taxon		četnost
Oligochaeta	<i>Lumbriculus variegatus</i>	+++
	<i>Limnodrilus hoffmeisteri</i>	+++
	<i>Nais sp.</i>	+++
	<i>Tubifex tubifex</i>	+++
Hirudinea	<i>Erpobdella octoculata</i>	++
	<i>Haemopsis sanguisuga</i>	+
	<i>Helobdella stagnalis</i>	+
	<i>Piscicola geometra</i>	+
Mollusca	<i>Lymnaea peregra</i>	+
	<i>Lymnaea stagnalis</i>	++
	<i>Planorbis corneus</i>	+
	<i>Spharium corneum</i>	++
Ephemeroptera	<i>Cloeon dipterum</i>	+
Odonata	<i>Calopteryx splendens</i>	+
	<i>Ischnura elegans</i>	+
	<i>Pyrrhosoma nymphula</i>	+
Heteroptera	<i>Nepa cinerea</i>	+
	<i>Notonecta glauca</i>	+
	<i>Ranatra linearis</i>	+
Megaloptera	<i>Sialis lutaria</i>	+
Coleoptera	<i>Dytiscus sp.</i>	+
	<i>Halplus sp.</i>	+
Trichoptera	<i>Limnephilus flavicornis</i>	+
	<i>Limnephilus rhombicus</i>	+
Diptera	<i>Chironomus sk. plumosus</i>	+++
	<i>Limnochironomus sp.</i>	++

Vesmės se jedná o běžné druhy makrozoobentosu stojatých vod. Zvýšená pozornost byla při průzkumu věnována výskytu velkých mlžů, škeblí (*Anodonta sp.*) či velevrubů (*Unio sp.*). Výskyt velkých mlžů nebyl prokázán. Hydrobiologickým průzkumem **nebyl prokázán výskyt zvláště chráněných druhů bezobratlých**.

3.2.3. Zoologická (vertebratologická) charakteristika území

Při zoologickém průzkumu byli obratlovci sledováni především metodou liniových transektů, procházejících zájmovou plochou. Obojživelníci byli v zájmovém území sledováni vizuálně či akusticky. Plazi byli zaznamenáváni vizuálně a byli determinováni bez odchytu. Ptáci byli na transektech v zájmovém území i jeho bezprostředním okolí sledováni vizuálně a akusticky. Savci byli v zájmovém území sledováni nejen vizuálně přímým pozorováním v terénu, ale také prostřednictvím pobytových značek a stop. Nebylo prováděno kvantitativní hodnocení fauny. Zvláště chráněné druhy obratlovců jsou vyznačeny tučně.

Obojživelníci:

Skokan zelený – *Pelophylax esculentus* s.l. – KO/SO

Skokan štíhlý – *Rana dalmatina* – SO

Plazi:

Ještěrka obecná – *Lacerta agilis* – SO

Užovka obojková – *Natrix natrix* – O

Ptáci:

Bažant obecný – *Phasianus colchicus*

Brhlík lesní – *Sitta europea*

Červenka obecná – *Erithacus rubecula*

Drozd zpěvný – *Turdus philomelos*

Havran polní – *Corvus frugilegus*

Holub domácí – *Columba livia* f. *domestica*

Holub hřivnáč – *Columba palumbus*

Hrdlička divoká – *Streptopelia turtur*

Hrdlička zahradní – *Streptopelia decaocto*

Kachna divoká – *Anas platyrhynchos*

Káně lesní – *Buteo buteo*

Kormorán velký – *Phalacrocorax carbo*

Kos černý – *Turdus merula*

Pěnkava obecná – *Fringilla coelebs*

Poštolka obecná – *Falco tinnunculus*

Sojka obecná – *Garrulus glandarius*

Stehlík obecný – *Carduelis carduelis*

Straka obecná – *Pica pica*

Strakapoud velký – *Dendrocopos major*

Strnad obecný – *Emberiza citrinella*

Střízlík obecný – *Troglodytes troglodytes*

Sýkora koňadra – *Parus major*

Sýkora modřinka – *Parus (Poecile) coeruleus*

Špaček obecný – *Sturnus vulgaris*

Ťuhýk obecný – *Lanius collurio* – O

Volavka popelavá – *Ardea cinerea*

Vrabec polní – *Passer montanus*

Vrána obecná – *Corvus corone*

Savci:

Bobr evropský – *Castor fiber* – SO

Hraboš polní – *Microtus arvalis*

Ježek východní – *Erinaceus concolor*

Kočka domácí – *Felis silvestris* f. *domestica*

Krtek obecný – *Talpa europaea*

Kuna skalní – *Martes foina*

Aktuálním přírodovědným průzkumem bylo zjištěno **38** druhů obratlovců, z nichž byly pozorovány: **2** druhy obojživelníků, **2** druhy plazů, **28** druhů ptáků a **6** druhů savců. Výskyt ryb a letounů (*Chiroptera*) nebyl monitorován. Z uvedeného počtu obratlovců bylo celkem **6** druhů zvláště chráněných, z toho **1** druh v kategorii kriticky ohrožených, **4** druhy v kategorii silně ohrožených a **2** druhy v kategorii ohrožených.

4. HODNOCENÍ VLIVU ZÁSAHU

Pro hodnocení vlivu závažného zásahu na zájmy ochrany přírody a krajiny dle ust. §67 zák. č. 114/1992 Sb. byly využity tyto podklady, které byly zhodnoceny jako dostačující:

- Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění
- Vyhláška MŽP č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zák. č. 114/1992Sb., v platném znění
- Culek M. (1995, ed.): Biogeografické členění České republiky. Praha, Enigma
- AQUACENTRUM Břeclav, s.r.o., 2021: VN Gramanec – oprava hráze, výpustného sdruženého objektu, Souhrnná technická zpráva, 04/2021
- AQUACENTRUM Břeclav, s.r.o., 2021: VN Gramanec – oprava hráze, výpustného sdruženého objektu, Výkresová dokumentace, 04/2021
- Výsledky vlastních terénních šetření autora a spolupracovníků v průběhu měsíce října a listopadu 2021.

Z hlediska zákonem chráněných zájmů ochrany přírody může být zamýšlený záměr posuzována jako zásah do:

- významného krajinného prvku (VKP) rybník
- biotopů a populací rostlin a živočichů
- dřevin rostoucích mimo les
- krajinného rázu
- biotopů a populací zvláště chráněných druhů rostlin živočichů

Rušivé vlivy budou působit zejména při stavebních pracích, kdy budou rušivě působit zejména hluk, pohyb lidí a mechanismů. Trvalý provoz záměru zlepší vodohospodářské funkce nádrže a stabilizuje její vodní režim. Postupným sukcesním vývojem budou v krátké době zahlazeny následky rekonstrukčních prací, pro akvatické prostředí lze předpokládat, že se jeho společenstva obnoví v průběhu první sezóny po znovunapuštění.

4.1. Předpokládané přímé vlivy

4.1.1. Vliv na významný krajinný prvek rybník

Významné krajinné prvky jsou chráněny před poškozováním a ničením. Využívají se pouze tak, aby nebyla narušena jejich obnova a nedošlo k ohrožení nebo oslabení jejich stabilizační funkce. K zásahům, které by mohly vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko-stabilizační funkce, si musí ten, kdo takové zásahy zamýšlí, opatřit závazné stanovisko orgánu ochrany přírody. Mezi takové zásahy patří zejména umísťování staveb, pozemkové úpravy, změny kultur pozemků, odvodňování pozemků, úpravy vodních toků a nádrží a těžba nerostů. (§ 4, odst. 2, zák. č. 114/1992 Sb.)

Nádrž Gramanec není rybníkem v pravém slova smyslu, v pozemkové evidenci je vedena jako vodní plocha – vodní nádrž umělá, její hlavní vodohospodářskou funkcí je akumulace vody pro závlahy. **Prostředí nádrže však vytváří biotop, který je s ohledem na rostlinná a živočišná společenstva s rybníčním biotopem identický.**

Rybník je sekundárním, antropogenně vytvořeným a řízeným biotopem. Jako všechny sladké stojaté vody podléhá zákonitému stárnutí (zazemňování). V sukcesním cyklu rybníka je nezbytné v určitých časových intervalech odstraňovat nahromaděný sediment, který se vytváří jednak alochtonně splachy z okolí, jednak autochtonně produkcí biomasy. V průběhu času se tak sladkovodní tělesa postupně zazemňují a zanikají. Odstraněním nahromaděného sedimentu tak dojde ke „zmlazení“ sukcesní řady. Pro trvalou existenci rybníčního biotopu je odstraňování sedimentu **základním obnovním prvkem VKP rybník**. V případě nádrže Gramanec je odbahnění rybníka spojeno s nutnými opravami funkčních objektů, tj. hráze a sdruženého výpustného objektu.

Provedenými pracemi **nebude ohrožena ekologicko-stabilizační funkce VKP rybník**, naopak opravou funkčních objektů bude zajištěna stabilita vodohospodářských funkcí nádrže a následně stabilita a prosperita všech rostlinných a živočišných společenstev vázaných na rybníční biotop.

4.1.2. Vliv na biotopy a populace živočichů

Všechny druhy rostlin a živočichů jsou chráněny před zničením, poškozováním, sběrem či odchytom, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí (§ 5, odst. 1, zák. č. 114/1992 Sb.)

Rekonstrukční práce budou vyžadovat úplné vypuštění nádrže, takže bude nutné slovit a přenést rybí obsádku. Chylický potok je příliš malý na to, aby poskytl rybám dostatečné refugium. Během vypuštění nádrže a těžbě sedimentů bude zničen přítomný plankton a bentos. Tato společenstva se v průběhu jedné až dvou sezón po znovunapuštění nádrže plnohodnotně obnoví, zdrojem bentosu pro rekolonizaci bude **litorál a přítok Chylického potoka, který v průběhu opravy nádrže nebude dotčen.**

Rekonstrukční práce budou mít na většinu organismů, zejména na obojživelníky, plazy, ptáky a savce, natolik rušivý vliv, že rušený prostor opustí, po skončení prací se pak vrátí na původní místa. Lze také předpokládat, že rekolonizace dotčených ploch po ukončení prací bude velmi rychlá, neboť záměrem ovlivněný prostor je relativně malý.

Realizace záměru svým rozsahem a způsobem provedení **neohroží obecně chráněné druhy rostlin a živočichů** na bytí a nepovede k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí.

Důležitou součástí obecné ochrany druhů je ochrana volně žijících ptáků. Realizace záměru svým rozsahem a způsobem provedení však nepovede k jejich úmyslnému usmrcování nebo odchytu, k úmyslnému poškozování nebo ničení jejich hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd, a k úmyslnému vyrušování těchto ptáků, zejména během rozmnožování a odchovu mláďat. Realizaci záměru doporučuji provést v mimohnízdním období, kdy vlivy na

avifaunu budou minimální. V podzimním a zimním období navíc tažní ptáci dotčené území opustí. Celkově lze hodnotit vliv realizace záměru ve vztahu k ochrannému režimu obecně chráněných druhů rostlin a živočichů jako **nevýznamný**, neboť nedojde k nevratnému ohrožení a poškození jejich populací a jimi obývaných biotopů. Naopak z dlouhodobého hlediska lze považovat vodohospodářskou stabilizaci nádrže za pozitivní.

4.1.3. Vliv na dřeviny rostoucí mimo les

Dřeviny jsou chráněny před poškozováním a ničením, pokud se na ně nevztahuje ochrana přísnější (§ 46 a 48) nebo ochrana podle zvláštních předpisů. Péče o dřeviny, zejména jejich ošetřování a udržování je povinností vlastníků. Při výskytu nákazy dřevin epidemickými či jinými jejich vážnými chorobami, může orgán ochrany přírody uložit vlastníkům provedení nezbytných zásahů, včetně pokácení dřevin. (§ 7 zák. č. 114/1992 Sb.)

Záměr předpokládá nezbytné kácení dřevin rostoucích na tělese hráze – na její návodní lici. Vesměs se jedná o náletové, tzv. podlimitní dřeviny (s obvodem kmene ve výši 130 cm nad zemí nižším než 80 cm). Jejich funkční a estetický význam je zanedbatelný a jejich odstranění je akceptovatelné. Tyto dřeviny svými kořenovými systémy ohrožují funkčnost hráze a je proto nutné je pravidelně odstraňovat.

Na vzdušné lici hráze, resp. na její patě u Chylického potoka, bude odstraněno celkem 27 ks stromů o průměru kmene 30 – 120 cm, které jsou specifikovány v příloze projektové dokumentace. Jedná se břízy, kaštiny, olše, vrby, akáty, javor a borovici. Stromové porosty budou odstraněny včetně pařezů.

Po obvodu nádrže jsou vysazovány duby zimní, chráněné proti okusu zvěří plastovým pletivem – zřejmě se jedná o aktivitu místního mysliveckého sdružení. Tuto aktivitu je možno podpořit náhradní výsadbou za pokácené dřeviny.

4.1.4. Vliv na krajinný ráz

Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umisťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině. (§ 12, odst. 1, zák. č. 114/1992 Sb.)

Záměr nepředpokládá umístění nových antropogenních prvků a struktur do krajiny, jedná se o rekonstrukční práce zajišťující stabilitu a provozní bezpečnost stávající závlahové nádrže. Navrhovaná opatření představují akceptovatelný zásah do území. **Realizace záměru a jeho trvalý provoz krajinný ráz území nezmění.**

4.1.5. Vliv na biotopy a populace zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

Zvláště chránění živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Vybrané živočichy, kteří

jsou chráněni i uhynulí, stanoví ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem. Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů, zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stádia nebo jimi užívaná sídla. (§ 50, odst. 1a 2, zák. č. 114/1992 Sb.)

V zájmovém území byl excerptní nálezové databáze NDOP a aktuálním přírodovědným průzkumem prokázán výskyt zvláště chráněných druhů živočichů, kteří mají volnou či přímou biotopovou vazbu na dotčené území:

Obojživelníci:

Prostředí nádrže je v posuzovaném krajinném segmentu nenahraditelným reprodukčním biotopem obojživelníků. Kromě prokázaného výskytu tzv. zelených vodních skokanů (*Pelophylax esculentus* s.l.) a skokana štihlého (*Rana dalmatina*), lze v jarním období předpokládat minimálně výskyt ropuchy obecné (*Bufo bufo*). Aby nebyla narušena reprodukce obojživelníků, měla by být oprava nádrže provedena **v podzimním a zimním období, optimálně od září (vypuštění nádrže) do poloviny března, aby už koncem března byla nádrž alespoň částečně zvodněna.**

Protože záměr představuje přímý zásah do biotopu obojživelníků, je pro jeho realizaci nezbytné povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných živočichů ve smyslu ust. § 56 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění.

Plazi:

Plazi jsou velmi citliví na rušení a lze tedy předpokládat, že v průběhu rušení při realizaci záměru oba zjištěné druhy plazů rušený prostor opustí, aby jej po ukončení prací rekolonizovali. **Realizace záměru jejich biotop a místní populace neovlivní.**

Ptáci:

Pro některé ptačí druhy bude realizace záměru naprosto indiferentní, protože nemají na posuzovanou lokalitu přímou biotopovou vazbu. Mezi tyto druhy patří např. vlaštovka obecná, holub doupňák, koroptev polní, sokol stěhovavý, krkavec velký a další. Pro jiné druhy, např. čáp bílý, čáp černý, čírka obecná, čírka modrá, kvakoš noční, potápka malá, vodouš rudonohý, volavka bílá a další, je nádrž **důležitým potravním a hnízdním biotopem.**

Pro jejich ochranu je nezbytné, aby práce proběhly **v podzimním a zimním období, prakticky ve stejném období, které zajišťuje ochranu obojživelníků (září až březen).** Doporučená realizace v podzimních a zimních měsících tak ovlivní avifaunu zcela zanedbatelně, navíc v tomto období nebudou na lokalitě přítomny tažné druhy ptáků. **Také v případě ptáků záměr představuje přímý zásah do jejich biotopu a je pro jeho realizaci nezbytné povolení výjimky ze zákazů u zvláště chráněných živočichů.**

Savci:

Zvláště chráněným druhem savců je bobr evropský (*Castor fiber*), který se podílí na destrukci hráze. Odstranění náletových dřevin ho přinutí aby se orientoval na jiné dřeviny a území, např. podél Chylinského potoka pod nádrží. Rušivý vliv na bobra nedosáhne intenzity,

kterou by bylo možno považovat za škodlivý vliv na biotop a přirozený vývoj zvláště chráněného druhu živočicha a **pro realizaci záměru tak není nezbytné povolení výjimky dle ust. § 56 zákona č. 114/1992 Sb.** Je však věcí správního uvážení, pro které zvláště chráněné druhy živočichů povede řízení o povolení výjimky.

4.2. Předpokládané nepřímé vlivy

S ohledem na jasné plošné vymezení záměru významné nepřímé vlivy nepředpokládám. Rušivé vlivy budou působit pouze dočasně a krátkodobě při vlastních stavebních (rekonstrukčních) pracích. Po ukončení prací bude území rekolonizováno adekvátními druhy organismů.

4.6. Návrh opatření k vyloučení negativního vlivu

Vzhledem k absenci významných přímých i nepřímých vlivů není nezbytné přijímat zvláštní technická řešení. **Časový harmonogram by se měl vyhnout období reprodukce obojživelníků a hnízdění ptáků (duben až srpen). Optimálním obdobím pro realizaci záměru jsou podzimní a zimní měsíce (září až březen).**

K eliminaci negativních vlivů v důsledku technologické nekázně nebo selhání lidského faktoru lze doporučit, aby realizace záměru probíhala za **odborného biologického dozoru (ekodozoru)** odborně způsobilou osobou. S ohledem na absenci významných negativních vlivů na potenciálně dotčené biocenózy nepovažuji monitoring za nezbytný. Za významnější a účinnější považuji odborný biologický dozor.

5. SHRUTÍ A ZÁVĚR

Po zhodnocení předložené dokumentace a výsledků terénního šetření konstatuji, že posuzovaný záměr „VN Gramanec, oprava hráze, vypustného sdruženého objektu“ **není ve významném konfliktu se zákonem chráněnými zájmy ochrany přírody** z hlediska ochranných režimů:

- významného krajinného prvku rybník
- biotopů a populací rostlin a živočichů
- dřevin rostoucích mimo les
- krajinného rázu
- biotopů a populací zvláště chráněných druhů rostlin živočichů

Realizace záměru může být podmíněna povolením výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů živočichů dle ust. § 56 zák. č. 114/1992 Sb. K omezení negativních účinků záměru doporučuji dodržovat navržená opatření, zejména vhodný harmonogram prací a zajištění biologického dozoru. Při splnění těchto podmínek není povolení výjimky nutné.

V Malešovicích 3.12.2021

RNDr. Jiří Zahrádka, CSc.